

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МАРКЕТИНГУ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

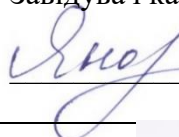
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Основи наукових
досліджень в економіці**

Затверджено:

Протокол засідання кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-адміністрування
№ 11 від 02 березня 2023 р.

Завідувач кафедри ЕМБА

 В.П. Яновська

Викладач	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна Доктор економічних наук, професор	
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ЯНОВСЬКА Вікторія Петрівна	
E-mail	v.yanovska@ukr.net	
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій Кафедра економіки, маркетингу та бізнес-адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 телефон: +38095-837-60-12	
Консультації	Кожен понеділок та середа з 10 до 12 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 904 або за ZOOM посиланням	
Офіційна назва освітньої програми	Економіка	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Галузь знань, спеціальність	05 «Соціальні та поведінкові науки» 051 «Економіка»	
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова	
Курс/ Семестр викладання	8/4	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин	
Види та кількість аудиторних занять	Лекції – 16 годин/ 8 годин Практичні заняття – 14 години/ 4 години	

Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Інтернет.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	За підсумками навчальної дисципліни студент повинен засвоїти зміст основ наукових досліджень в економіці, оволодіти методологією та методами дослідження виробничих процесів, розвивати раціональне творче мислення при оптимальній організації наукової творчості.
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності	ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
Програмні результати навчання	ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності. ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ КУРС

Завданням дисципліни є навчити студента володіти понятійним апаратом, методикою оформлення науково-дослідної роботи для подальших творчих пошуків у науковій та практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент буде знати: еволюцію науки як сфери людської діяльності та її зміст і функції суспільства; методологію процесу наукових досліджень в економіці; форми впровадження результатів наукових досліджень; організацію наукової діяльності; інформаційне забезпечення наукових досліджень; та вміти: обирати об'єкти та методи наукового дослідження; надавати оцінку ефективності наукових досліджень; винаходити і аналізувати необхідну інформацію.

Курс оновлено у 2022/2023 н.р. за результатами тримісячного (з 18 квітня по 15 липня 2022 року) наукового візиту Яновської В.П. в Інститут економіки Польської академії наук (Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, PAN).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ

Модуль I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Наука і продуктивна сила суспільства. Предмет та поняття про науку, її сутність, історичні аспекти розвитку. Процес пізнання, його види та структура, понятійний апарат, зміст та функції науки. Наука як система знань, закономірності її розвитку. Гіпотеза, докази та формування теорій. Класифікація науки, взаємозв'язок між трьома розділами наукового знання: природознавством, суспільними (соціальними) науками та філософією. Організація наукової діяльності в Україні та в вищих навчальних закладах.

Тема 2. Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем функціонування та розвитку підприємства. Суть і основні види та етапи наукових досліджень. Об'єкт, предмет наукового дослідження. Науково-дослідницька діяльність студентів, напрями роботи та організаційна структура. Вибір теми та реалізація дослідження, визначення мети і задач наукового дослідження. Основні форми та етапи наукових досліджень студентів. Розробка структури проблеми. Послідовність і конкретизація. Вивчення історичного аспекту проблеми. Попередній план та складання графіку роботи. План змісту роботи. Принципи системного підходу в наукових дослідженнях: цілісність, всебічність, системоутворюючі відносини, субординація, динамічність.

Тема 3. Основи методології дослідження економічних процесів. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Два рівні пізнання в методології наукових досліджень: емпіричний і теоретичний. Загальна і часткова методологія науки. Методи та техніка наукових досліджень, їх класифікація. Методи емпіричного дослідження. Методи теоретичного дослідження. Експеримент та його характерні особливості в процесі дослідження. Аналіз і синтез, індукція і дедукція, історичний і логічний методи дослідження.

Тема 4. Системний підхід до наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Поняття, системного аналізу. Етапи системного аналізу у проведенні наукових досліджень. Методи системного аналізу. Загальнонаукові методи. Евристичні та математичні методи.

Модуль II. ОСНОВИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В ЕКОНОМІЦІ

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Поняття, терміни та роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації. Пошук вторинної документальної інформації з теми дослідження, бібліографічні видання. Отримання і аналіз первинної інформації. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Бібліографічні джерела інформації та автоматизовані системи обробки інформації на ЕОМ. Каталоги, їх види та характеристика. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.

Тема 6. Підведення підсумків науково-дослідної роботи. Планування та стратегія експерименту. Обробка результатів дослідження. Ефективність наукових досліджень. Функції та задачі наукових економічних досліджень. Державна система організації науково-економічних досліджень.

Тема 7. Науково-дослідна робота студентів. Курсова, дипломна (магістерська) роботи: написання, оформлення, захист. Форми завершення наукових досліджень у вищих навчальних закладах освіти. Курсова текстом оформлення. Керівництво курсовою (дипломною) роботою, її рецензування та захист. Магістерська (дипломна) робота як кваліфікаційне дослідження, Оформлення документів на магістерську дипломну роботу. Етапи написання. Підготовка до захисту дипломної роботи, повідомлення про основні етапи наукового дослідження. Характерні недоліки при виконанні.

Тема 8. Підведення підсумків науково-дослідної роботи. Поширення наукової інформації. Способи академічної комунікації. Доступність результатів наукових досліджень. Тези доповіді. Функції тез доповідей. Основи підготовки тез доповіді. Написання типових тез доповіді. Анотації. Альтернативні підходи до написання тез доповіді. Цитування. Типи систем цитування.

Практичні заняття курсу передбачають проведення наукових досліджень, дискусії за темами, виступи та презентації з тематики дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали. Максимальна сума становить 16 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за виконанням наукових досліджень та інших завдань та активністю здобувачів вищої освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 10 балів за практичне заняття). Максимальна сума становить 70 балів.

Самостійна робота

Написання та захист на практичному занятті реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 14 балів.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій.
4. Основи наукових досліджень (2012). Методичні вказівки до самостійного опрацювання курсу, проведення практичних занять та контрольних робіт для студентів спеціальності всіх форм навчання. К.: ДЕТУТ, 76 с.
5. Google Classroom «Основи наукових досліджень в економіці».
6. [Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ](#).

Список рекомендованої літератури

1. Евтушенко М., Хижняк М. (2019) Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 350 с.
2. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. (2018) Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Ліра-К, 352 с.
3. Гуроров О.І. (2017) Методологія та організація наукових досліджень. *Навчальний посібник*. Х.: ХНАУ, 57 с.
4. Важинський С.Е., Щербак Т.І. (2016) Методика та організація наукових досліджень. *Навчальний посібник*. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 260 с.
5. Мокін Б.І., Мокін О.Б. (2015) Методологія та організація наукових досліджень. *Навчальний посібник*. Вінниця: ВНТУ, 317 с.
6. Антонюк В.С., Полонський Л.Г., Аверченко В.І., Малахов Ю.А. (2015) *Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник*. К.: НТУУ «КПІ», 276 с.
7. Краус Н.М. (2012) Методологія та організація наукових досліджень. *Навчальний посібник*. Полтава: Оріяна, 182 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень (2010). *Навчальний посібник*. За ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 352 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ: [Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».